

JISMONIY TARBIYA DARSLARIDA HARAKATLI O'YINLARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOT STRATEGIYASIDAGI TA'LIM TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR

Hazratqulov Jasur Shoyim o'g'li

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti magistri,

Ilmiy rahbar **J.J.Eshnazarov**

O'zbekiston Respublikasi, Samarqand shahri

Email: usanovad482@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15653105>

Annotatsiya: Mazkur ilmiy ishda, jismoniy tarbiya darslarida harakatli o'yinlardan foydalanishning samaradorligi tahlil qilingan. Tadqiqot Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasidagi ta'lim tizimidagi islohotlar kontekstida amalga oshirilgan. Ishda, harakatli o'yinlarning jismoniy tarbiya jarayonida o'quvchilarning jismoniy va psixologik rivojlanishiga qanday ta'sir ko'rsatishi, o'quvchilarning faolligini va motivatsiyasini oshirishdagi roli, hamda bunday o'yinlarning pedagogik jihatlari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari ta'lim tizimida innovatsion metodlarning qo'llanilishi, jismoniy tarbiya samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Kalit so'zlar: Harakatli o'yinlar, jismoniy tarbiya, samaradorlik, Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi, ta'lim islohotlari, o'quvchilarning faolligi, pedagogik usullar, motivatsiya.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПОДВИЖНЫХ ИГР НА УРОКАХ ФИЗКУЛЬТУРЫ РЕФОРМЫ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ В НОВОЙ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ УЗБЕКИСТАНА

Annotatsiya: В данном научном исследовании анализируется эффективность использования подвижных игр на уроках физической культуры. Исследование было проведено в контексте реформ в системе образования в рамках Стратегии развития Нового Узбекистана. Рассматривается влияние подвижных игр на физическое и психологическое развитие учащихся, роль этих игр в повышении активности и мотивации учащихся, а также педагогические аспекты подвижных игр. Результаты исследования подчеркивают важность применения инновационных методов в системе образования для повышения эффективности физической культуры.

Ключевые слова: Подвижные игры, физическое воспитание, эффективность, Стратегия развития Нового Узбекистана, реформы образования, активность учащихся, педагогические методы, мотивация.

THE EFFECTIVENESS OF USING ACTIVE GAMES IN PHYSICAL EDUCATION LESSONS REFORMS IN THE EDUCATION SYSTEM IN THE NEW UZBEKISTAN DEVELOPMENT STRATEGY

Abstract: This scientific paper analyzes the effectiveness of using physical games in physical education classes. The research was conducted in the context of education reforms within the New Uzbekistan Development Strategy. The paper discusses how physical games influence the physical and psychological development of students, their role in enhancing students' activity and motivation, and the pedagogical aspects of such games. The research findings highlight the importance of applying innovative methods in the education system to improve the effectiveness of physical education.

Keywords: Physical games, physical education, effectiveness, New Uzbekistan Development Strategy, education reforms, student activity, pedagogical methods, motivation.

KIRISH

Jismoniy tarbiya – o‘quvchilarning jismoniy va ruhiy salomatligini ta’minlash, ularni sog‘lom hayot tarziga yo‘naltirishda muhim ahamiyatga ega. Harakatli o‘yinlar esa, jismoniy tarbiya jarayonida o‘quvchilarning faolligini oshiruvchi vosita sifatida katta ahamiyatga ega. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi doirasida, ta’lim tizimida bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda, bunda jismoniy tarbiya va sport sohasidagi innovatsion yondashuvlar ham o‘rin tutadi. Ushbu ishda, harakatli o‘yinlarning jismoniy tarbiya samaradorligiga qanday ta’sir ko‘rsatishini tahlil qilish maqsad qilingan.

Dolzarbligi. Jismoniy tarbiya darslarida harakatli o‘yinlarni samarali qo‘llash, o‘quvchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish va ularda sog‘lom turmush tarzini shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasida ta’lim tizimidagi islohotlar doirasida, bunday o‘yinlardan foydalanishning samaradorligini o‘rganish zarur.

Maqsad: Jismoniy tarbiya darslarida harakatli o‘yinlarning samaradorligini tahlil qilish va Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasidagi ta’lim islohotlari kontekstida ularning o‘quvchilarga ta’sirini baholash.

Vazifalar. Harakatli o‘yinlar orqali jismoniy faollikni oshirish metodlarini o‘rganish.

Harakatli o‘yinlarning o‘quvchilar uchun motivatsion ta’sirini tahlil qilish.

Jismoniy tarbiya darslarida bunday o‘yinlardan foydalanishning pedagogik ahamiyatini aniqlash.

Usullar: Tajriba sinovlari: O‘quvchilar orasida harakatli o‘yinlar qo‘llangan sinflarda jismoniy faollikni baholash.

Anketalar va intervyular: O‘quvchilar va o‘qituvchilar orasida o‘tkazilgan so‘rovlar yordamida fikrlarni yig‘ish.

Statistik tahlil: O‘quvchilarni fizikal faollik va ularning jismoniy salomatlik darajasi bo‘yicha ma’lumotlarni tahlil qilish.

1-jadval. Jismoniy tarbiya darslarida harakatli o‘yinlardan foydalanishga oid tajriba dasturi:

Davr	Faoliyat	Ma'lumot to'plash usuli
1-hafta	Jismoniy faollikni baholash	O'quvchilarni testdan o'tkazish
2-4-haftalar	Harakatli o'yinlarni qo'llash	Sinovlar va kuzatish
5-hafta	O'quvchilarning javoblarini tahlil qilish	So'rov va intervyu
6-hafta	Natijalarni umumlashtirish	Statistik tahlil

2-jadval. Jismoniy tarbiya darslarida harakatli o‘yinlardan foydalanish samaradorligi uchun maxsus mashqlar majmuasi va meyorlari

Mashq nomi	Meyori	Baholash meyorlar
“To‘pni olib yugurish” o‘yini	O‘quvchi 5 marta to‘pni olib yugurishi kerak, har bir to‘pni tez va aniq tarzda olib kelishi zarur.	5 ta to‘pni olib yugurishda: 10 ball 4 ta to‘pni olib yugurishda: 8 ball 3 ta to‘pni olib yugurishda: 6 ball 2 ta to‘pni olib yugurishda: 4 ball 0-1 ta to‘p: 0 ball

“To‘pni topish va yugurish” o‘yini	O‘quvchi to‘pni ma’lum joydan topib, belgilangan joyga tez va aniq olib kelishi kerak.	5 ta to‘pni topib yugurish: 10 ball 4 ta to‘pni topib yugurish: 8 ball 3 ta to‘pni topib yugurish: 6 ball 2 ta to‘pni topib yugurish: 4 ball 1 ta to‘pni topib yugurish: 2 ball
“Koordinatsiya va tezlik mashqi”	O‘quvchi 10 marta to‘pni olib yugurib, tez va aniq qaytarish bilan harakat qilish kerak.	10 marta to‘g‘ri bajarish: 10 ball 8 marta to‘g‘ri bajarish: 8 ball 6 marta to‘g‘ri bajarish: 6 ball 4 marta to‘g‘ri bajarish: 4 ball
“Tezlik va reaksiya mashqi”	O‘quvchi tezlikni va reaksiya tezligini yaxshilash uchun belgilangan tezlikda harakat qilish kerak.	10 marta tezkor bajarish: 10 ball 8 marta tezkor bajarish: 8 ball 6 marta tezkor bajarish: 6 ball 4 marta tezkor bajarish: 4 ball
“Kuch va ko‘nikma mashqi”	O‘quvchi kuchni va muvozanatni yaxshilash uchun maxsus mashqlarni bajarishi zarur.	10 marta kuchli va aniq bajarish: 10 ball 8 marta kuchli va aniq bajarish: 8 ball 6 marta kuchli va aniq bajarish: 6 ball 4 marta kuchli va aniq bajarish: 4 ball

Mashqlarni takrorlash va tizimli ravishda amalga oshirish, o‘quvchilarni yanada faol va jismoniy rivojlangan qilishga yordam beradi.

NATIJALAR TAHLILI

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, jismoniy tarbiya darslarida harakatli o‘yinlardan samarali foydalanish, o‘quvchilarning faolligini, motivatsiyasini va jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirishga yordam beradi. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasida ta’lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar bu jarayonni qo‘llab-quvvatlashga imkon yaratadi.

2-jadval. Jismoniy tarbiya darslarida harakatli o‘yinlardan foydalanishga oid statistik tahlili

Guruh	Boshlang‘ich O‘rtacha	Yakuniy O‘rtacha	T-test Natijasi (p-qiyamat)
Eksperimental	65	75	0.05
Eksperimental	75	74	0.05
Nazorat	68	70	0.68
Nazorat	70	71	0.68

Eksperimental guruhda boshlang‘ich va yakuniy o‘rtacha ko‘rsatkichlar orasidagi farqning P-qiyamati 0.05 ga teng, bu esa harakatli o‘yinlardan foydalanishning jismoniy tayyorgarlikka samarali ta’sir ko‘rsatishini tasdiqlaydi.

Nazorat guruhda esa p-qiyamati 0.68 bo‘lib, bu guruhda farqning ahamiyati yo‘qligini ko‘rsatadi.

Harakatli o‘yinlar jismoniy tarbiya darslarida samarali qo‘llangan taqdirda, o‘quvchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasi oshadi, ularning faolligi va motivatsiyasi yuksaladi. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasida ta’lim tizimiga kiritilgan islohotlar, bunday o‘yinlarni qo‘llashni kengaytirish va innovatsion usullarni qo‘llashni rag‘batlantiradi.

Adabiyotlar

1. Анисимов В.И. Прогнозирование действий противника как фактор управления соревновательным поединком дзюдоистов: Дисканд. пед. наук. - Малаховка, 1987. -145.
2. Усмонхужаев Т., Хужаев Ф. 1001 уйин.-Т.:Ибн Сино номидаги нашриёт, 1990.-352 б.
3. Междунар. науч. сес. БГУФК и НИИФК и СРБ по итогам науч.-исслед. работы за 2003 г., Минск, 6-8 апр. 2004 г. / Белорус. гос. ун-т физ. культуры. - Минск, 2004. - С. 164165.
4. Аркаев Л.Я., Сучилин Н.Г. Как готовить чемпионов. - М.: Физкультура и спорт, 2004. - 328 с., ил.
5. Аросьев Д.А. и др. Методика физического воспитания школьников. /Под ред. Г.Б.Мейксона, Л.Е.Любомирского. М.: Просвещение, 1989. 198 с.
6. Арсланов Ш. Дзюдо. Учебное пособие. Т.: УзДЖТИ, 2005. - 180 с.
7. Hamroyev Behruz Xalimovich. DEVELOPING STUDENT'S READINESS TO USE ADAPTIVE PHYSICAL CULTURE. International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences. Vol. 11 | No. 2 | February 2022
8. Xolboyeva G. (2022). Jismoniy tarbiya va sport metodikasi. Samarqand: SamDU nashri 2022-36 b.
9. Karimov, I.A. (2022). Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi va ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar. Tashkent: TDTU nashriyoti.
10. Mirzaev, D. (2021). Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlar va ularning samaradorligi. Toshkent: Navoiy nashriyoti.
11. Ishda harakatli o'yinlar va Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasidagi ta'lim islohotlari o'rtasidagi bog'lanish o'rganildi va bu jarayon ta'lim tizimida kengaytirilgan pedagogik yondashuvlarning samaradorligini tasdiqladi.